

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 2563/2022
30.06.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Данијеле Николић, Катарине Манојловић Андрић, Драгане Бољевић и Гордане Цакула, чланова већа, у парници тужиле АА из села ..., чији је пуномоћник Бора Ристић адвокат из ..., против туженог Града Враћа, којег заступа Градско правобранилаштво и Месне заједнице Тибужде - Централни режијски одбор за изградњу канализационе мреже, ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Вишег суда у Враћу Гж 262/21 од 21.10.2021. године, у седници већа одржаној дана 30.06.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле изјављеној против пресуде Вишег суда у Враћу Гж 262/21 од 21.10.2021. године.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Враћу Гж 262/21 од 21.10.2021. године у првом, другом и четвртном ставу изреке и предмет у том делу **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Враћу П 11/20 од 16.09.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор недостатка пасивне легитимације туженог Града Враћа. Ставом другим изреке, обавезан је тужени Град Враће, да солидарно са туженом Месном заједницом Тибужде - Централни Режијски одбор за изградњу канализационе мреже у односу на кога је по истом тужбеном захтеву у овом спору донета правноснажна пресуда П 2786/17 од 05.03.2019. године, на име стицања без основа исплати новчане износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума па до исплате. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да солидарно накнаде тужили трошкове парничног поступка у износу од 75.800,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Вишег суда у Враћу Гж 262/21 од 21.10.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда Враћу П 11/20 од 16.09.2020. године у првом и другом ставу изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужила тражила да се тужени Град Враће обавезе да, солидарно са туженом Месном заједницом Тибужде - Централни Режијски одбор за изградњу канализационе мреже, на име стицања без основа исплати новчане износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до

исплате. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Основног суда Врању П 11/20 од 16.09.2020. године у трећем ставу изреке тако што је обавезана тужилја да на име трошкова парничног поступка исплати туженом Граду Врању износ од 42.000,00 динара у року од осам дана од дана пријема отправка пресуде са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате. Ставом трећим изреке, укинута је пресуда Основног суда Врању П 11/20 од 16.09.2020. године у трећем ставу изреке, у односу на Месну заједницу Тибужде - Централни режијски одбор за изградњу канализационе мреже, без обавезе поновног одлучивања. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужилја да на име трошкова другостепеног поступка плати туженом Граду Врању износ од 12.000,00 динара у року од осам дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилја је, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, благовремено изјавила ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

Имајући у виду наводе ревизије да је већи број мештана села Тибужде поднео тужбе са истоветним тужбеним захтевима о којима су судови различито одлучивали, као и приложене пресуде нижестепених судова, Врховни касациони суд је нашао да је потребно дозволити одлучивање о тужиочевој посебној ревизији ради уједначавања судске праксе.

Из тог разлога, на основу члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужилје основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се посебно не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се, под условима из члана 407. став 1. тачке 2. и 3. ЗПП, овај правни лек може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилја је 01.06.2008. године са туженом Месном заједницом Тибужде - Централни Режијски одбор за изградњу канализационе мреже закључила уговор о заједничкој изградњи канализационе мреже, којим се обавезала да плати износ од 60.500,00 динара у 15 једнаких месечних рата. Тужилја је своју уговорну обавезу испунила. Канализациона мрежа није у целости изграђена и тужилја се није прикључила на исту. Поравнањем од 26.12.2017. године, закљученим у предмету Привредног суда у Лесковцу П 107/17, тужени су обавезани да извођачу радова Привредном друштву „Ногатоми“ ДОО из Трговишта солидарно исплате његово новчано потраживање.

Тужилја је поднетом тужбом тражила да се тужени солидарно обавежу на исплату њеног новчаног потраживања у висини средстава уплаћених за изградњу канализационе мреже са законском затезном каматом од уплате сваке рате. Пресудом П 2586/17 од 05.03.2019. године, правноснажном у односу на тужену месну заједницу, тужилји је досуђено спорно новчано потраживање на терет месне заједнице.

Одлучујући у поновном поступку о постојању солидарне обавезе туженог Града Врања, првостепени суд је применом одредби Закона о локалној самоуправи,

наведених у образложењу своје пресуде, закључио да постоји зависни однос Месне заједнице са туженом јединицом локалне самоуправе јер се месна заједница финансира и из буџетских средстава туженог Града, који даје сагласност и на финансијски план месне заједнице. Из тих разлога, позивајући се и на праксу Европског суда за људска права, Уставног суда и Врховног касационог суда о одговорности јединице локалне самоуправе, као оснивача, за обавезе месне самоуправе тај суд је одбио приговор недостатка пасивне легитимације туженог Града и у односу на тог туженог, као солидарног дужника, усвојио тужбени захтев.

Другостепени суд је одлучујући о жалби туженог Града, преиначио првостепену пресуду и у односу на овог туженог одбио тужбени захтев. По становишту тог суда, тужени град није у облигационо правном односу са тужиљом јер од ње није примио новчана средства чије се враћање тражи поднетом тужбом, а тужена месна заједница са којом је тужиља закључила уговор о заједничкој изградњи, по одредбама Закона о локалној самоуправи, има својство правног лица у оквиру права и дужности утврђених Статутом и Одлуком о оснивању.

Изложено правно становиште, по оцени ревизијског суда, није прихватљиво.

По Закону о облигационим односима солидарност дужника постоји у случају када више њих дугују једну обавезу тако да поверилац може захтевати њено испуњење од кога хоће све док не буде потпуно испуњена, али кад један дужник испуни обавезу она престаје и сви се дужници ослобађају (члан 414. став 1). Из садржине одредбе члана 412. став 2 наведеног закона произилази да се солидарност не претпоставља већ да мора бити уговорена или законом прописана. Изузетак је предвиђен чланом 413. тог закона за дужнике дељиве обавезе (новчана обавеза је дељива у смислу члана 412. став 1. Закона) која је настала на основу уговора у привреди, а која и у том случају може бити искључена вољом уговарача.

Одредбом члана 14. став 1. Закона о стечају прописано је да се стечајни поступак, између осталог, не спроводи ни према правним лицима чији је оснивач Република Србија, Аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а која се искључиво или претежно финансирају кроз уступљене јавне приходе или из Републичког буџета, односно буџета Аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Према ставу трећем те одредбе, за обавезе правног лица над којим се, у складу са ставом првим тог члана не спроводи стечајни поступак, солидарно одговарају његови оснивачи.

Законом о локалној самоуправи, поред осталог, прописано је: да се ради задовољавања потреба и интереса локалног становништва у селима оснивају месне заједнице и други облици месне самоуправе (члан 72); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос, донација и прихода које месна заједница, односно други облик месне самоуправе оствари својом активношћу (члан 75); да месна заједница, односно други облик месне самоуправе има својство правног лица у оквиру права и дужности утврђених Статутом и одлуком о оснивању (члан 76).

Тужени Град Врање је донео Одлуку о оснивању месних заједница на подручју те градске општине, којом је предвиђено да оне имају својство правног лица, а начин њиховог финансирања уређен је на исти начин као у наведеном закону.

Из изложеног следи да је тужени Град оснивач Месне заједнице Тибужде, која се по закону и Одлуци о оснивању финансира и из градског буџета. Сагласно цитираном члану 14. Закона о стечају, над означеном месном заједницом не може се спровести стечајни поступак (став први), тако да за њене обавезе солидарно одговара оснивач (став трећи), овде тужени Град. О овом основу солидарне одговорности туженог Града другостепени суд није водио рачуна, а оно се активира у случају када постоје материјално-правни услови за отварање стечајног поступка, што је и трајнија неспособност дужника за плаћање. Због пропуста другостепеног суда да пасивну легитимацију туженог Града цени са становишта одредбе члана 14. став 1. и 3. Закона о стечају, није узета у обзир чињеница коју је тужила истичала током поступка (и доказала достављањем извода са сајта Народне банке Србије) да је рачун Месне заједнице Тибужде већ дуже време у блокади и да из њених средстава не може наплатити своје потраживање признато пресудом, правноснажном у односу на месну заједницу.

Из тих разлога, побијана другостепена пресуда је морала бити укинута у делу којим је преиначена првостепена пресуда и у том делу предмет враћен другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби тужене.

У поновном другостепени суд ће оценити пасивну легитимацију туженог Града у смислу одредбе члана 14. став 1. и 3. Закона о стечају, и о изјављеној жалби донети закониту одлуку.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић